

[opis]

W najbliższych dziesięcioleciach znaczenie *morale* i zainteresowanie tym fenomenem będzie wzrastać. Jest ono bowiem specyficznym rodzajem potencjału różnych podmiotów: jednostek i grup społecznych, organizacji, przedsiębiorstw i instytucji. W szczególności dotyczy to pracowników administracji publicznej i samorządowej, różnych typów jednostek biznesowych, grup zadaniowych wojska, policji, straży pożarnej, straży granicznej, służby więziennej i innych służb mundurowych, a nawet zespołów sportowych. Wyższy poziom *morale* stwarza bowiem korzystne warunki do uzyskiwania przewagi konkurencyjnej w różnego rodzaju „grach” prowadzonych na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej, sportowej oraz w innych sferach działalności ludzkiej. Szczególne znaczenie ma ono w sferze militarnej. Dlatego też wiedzę z tego zakresu wykorzystywano od dawna zarówno w warunkach pokoju, jak i w sytuacji wojny i walki zbrojnej.

[rec]

Prof. dr hab. Jan Maciejewski:

W mojej ocenie, podchodząc szeroko do problematyki morale, zwracam uwagę przede wszystkim na oddziaływanie na bezpieczeństwo jednostki i grup społecznych. Bowiem dostrzegam w tej sferze duży wpływ na ochronę przed zagrożeniami różnych obszarów życia społecznego człowieka i jego aktywności w wymiarach: ekologicznym i zdrowotnym, gospodarczym i politycznym, publicznym, społecznym i militarnym, kulturowym i informacyjnym. Przyjęcie takiej perspektywy poznawczej przez Autorów umożliwiło uwzględnienie w rozważaniach tak ważnego niezmiennie problemu, jakim jest rozwój zrównoważony społeczeństwa i jego związek z morale. (...).

Prof. UPH, dr hab. Mirosław Jan Dyrda:

(...) Nie sposób pominąć wysokich walorów poznawczych publikacji. Dostrzec można w niej cztery zasadnicze wątki: 1) określenie istoty, merytorycznej zawartości oraz kontekstów morale; 2) próba wskazania na zasoby, jakie tworzy właściwie ukształtowany poziom morale; 3) postrzeganie koniecznych rodzajów działań, jakie należy podjąć na rzecz kształtowania morale; 4) praktyczne korzyści możliwe do uzyskania przy pozytywnym podejściu do morale człowieka. Konkretność i wnikliwość analiz, syntez oraz sformułowanych konkluzji świadczy o refleksyjnym podejściu autorów do badanego zagadnienia. Wnikliwość i skrupulatność, z jaką starali się przedstawić poszczególne zagadnienia jest godna bardzo wysokiej oceny. Dostrzec można zrównoważoną koncentrację na prezentacji teoretycznych podstaw problemu, jak i wskazaniach na praktyczne korzyści. Krytyczne podejście do poglądów zawartych w literaturze przedmiotu bardzo dobrze świadczy o erudycji Autorów.

[spis]

Wprowadzenie

Marian Cieślarczyk, Adam Kołodziejczyk

Rozdział 1. Deskrypcja, eksplikacja i rozumienie fenomenu morale

Adam Kołodziejczyk

1. Morale w historii myśli ludzkiej
2. Morale w wiedzy potocznej
3. Morale i pojęcia pokrewne
  - 3.1. Morale i moralność
  - 3.2. Morale i spójność grupy
  - 3.3. Morale i esprit de corps
4. Morale a myślenie grupowe
5. Morale jednostki ludzkiej (osoby)
6. Morale grup pierwotnych
7. Morale dużych grup zorganizowanych
8. Podsumowanie

Rozdział 2. Podstawowe paradygmaty teoretyczne w poznawaniu i doskonaleniu morale

Marian Cieślarczyk

1. O potrzebie i możliwościach inter- i transdyscyplinarnego badania morale
2. Podejście systemowe w badaniach morale, z wykorzystaniem perspektywy inter- i transdyscyplinarnej
  - 2.1. Rozumienie terminu „system” w naukach przyrodniczych
  - 2.2. Sens terminu „system” w naukach ekonomicznych i w naukach o zarządzaniu
  - 2.3. Termin „system” w naukach technicznych
  - 2.4. Niektóre sposoby rozumienia terminu „system” w naukach humanistycznych i społecznych
  - 2.5. Podsumowanie
3. Badanie morale w perspektywie kulturowej
  - 3.1. Wprowadzenie
  - 3.2. Związek morale z kulturą organizacyjną
  - 3.3. Jaki jest związek kultury bezpieczeństwa podmiotów fizycznych i prawnych z ich morale?
  - 3.4. Niektóre mechanizmy funkcjonowania kultury bezpieczeństwa i morale oraz związki między nimi
    - 3.4.1. Kultura bezpieczeństwa i morale w modelach idealnych
    - 3.4.2. Dysfunkcjonalne modele kultury bezpieczeństwa i morale
  - 3.5. Podsumowanie

Rozdział 3. Morale w rodzinie, szkole i uczelni

Marian Cieślarczyk

1. Wprowadzenie
2. Rodzina – kilka refleksji ogólnych
3. Istota i znaczenie morale w środowisku rodzinnym
4. Mentalno-duchowe elementy morale i kultury bezpieczeństwa
5. Morale w szkole i uczelni
6. Podsumowanie

Rozdział 4. Morale w działalności administracyjnej

Marian Cieślarczyk

1. Wprowadzenie
2. Próba przedstawienia: jak jest?
  - 2.1. Na podstawie teorii i opinii ekspertów
  - 2.2. Na podstawie wyników badań empirycznych
  - 2.3. Konkluzje
3. Dlaczego tak jest?
  - 3.1. Refleksje o charakterze prawie historycznym
  - 3.2. Kilka innych spostrzeżeń
4. Co w tym zakresie można uczynić?
  - 4.1. Jak to robią inni?
  - 4.2. Niektóre działania podejmowane w Polsce
  - 4.3. Wnioski i propozycje

Rozdział 5. Morale w wojsku i dowodzeniu

Adam Kołodziejczyk

1. Model analizy morale
2. Żołnierz i jego morale
3. Żołnierz – wojownik czy peacekeeper?
4. Morale pododdziału
5. Morale wojska
6. Dowodzenie dużymi organizacjami
7. Podsumowanie

Rozdział 6. Morale w działalności grup dyspozycyjnych w systemie bezpieczeństwa państwa

Adam Kołodziejczyk

1. Koncepcja grup dyspozycyjnych
2. Definiowanie morale w sektorze publicznym
3. Uwarunkowania organizacyjne morale
4. Wpływ stresu na morale
5. Wypalenie zawodowe a morale
6. Kompetencje społeczne liderów i morale
7. Podsumowanie

Rozdział 7. Wnioski i rekomendacje dotyczące rozumienia, diagnozowania i doskonalenia morale

Marian Cieślarczyk, Adam Kołodziejczyk

1. Kilka refleksji wprowadzających
2. Rekomendacje dotyczące rozumienia morale
  - 2.1. Co to jest morale i do czego służy?
  - 2.2. W jaki sposób funkcjonuje morale?
  - 2.3. Podsumowanie
3. Rekomendacje dotyczące diagnozowania morale
  - 3.1. Wprowadzenie
  - 3.2. Naukowy sposób badania morale
  - 3.3. Jak można najprościej określać jakość morale podmiotów fizycznych i prawnych?
4. Rekomendacje dotyczące doskonalenia morale
  - 4.1. Doraźne działania służące poprawie morale pracowników

4.2. Działania długoterminowe mające na celu poprawę morale obywateli

Zakończenie

Marian Cieślarczyk, Adam Kołodziejczyk

Bibliografia

ANEKS. Proponowana koncepcja badań morale/proposed concept of examinations of the morale

Marian Cieślarczyk, Adam Kołodziejczyk